

7. Can. V. Eos qui ad Ecclesiam confugerint, tradi non oportere, sed loci reverentia, & intercessione defendi.

Habetur c. eos qui ad Eccl. dist. 87. Extat in fine concilii Ephesini prolixior hac de re constitutio Theodosii & Valentiniani Imperatorum, quæ restrictior habetur in Cod. Theod. lib. 9. tit. 43. & in Justiniano Cod. l. 3. de his qui ad Eccl. confug. statuitque confugientibus immunitatem non tantum intra quatuor Ecclesiæ parietes, sed ne quis compellatur intra oratorium, aut ad sacra altaria, vel intra quælibet oratoria consistere ac pernoctare: illamque immunitatem extendit ad circumjacentes hortos, areas, & porticus, ne inde quis extrahatur eo confugiens sub capitis pœna. Hanc legem altera præcesserat Honorii & Theodosii ad confugientium præsidium spectans l. 2. C. de his qui ad Eccl. confug. Eadem sanctionibus Ecclesiasticis confirmatur, ut est iste Araficanus Canon, & Concilii Aurelianensis I. canon. 1. & Aurelianensis IV. 21. Qui, tametsi Gallicani Canones, non servantur, quod attinet ad criminum reos in universo Gallicano regno. Enimvero ne hoc asyli genus fomitem & impunitatem criminibus pareret, cautum est edictis Francisci I. ann. 1529. art. 166. & Henrici III. ann. 1587. ut rei criminum, contra quos iudex capturam decreverit, hoc perfugio careant, & ex locis sacris vi abducantur. Exemplum præcessit in Joab homicida innocentium Amasæ, & Abneris, qui ad sacrum Altare, quo confugerat, iussu Salomonis fuit interemptus. Contulerat Constantinus, ut in actis Silvestri Papæ legitur, immunitatem iis, qui ad Ecclesias confugissent: quam deinde Constitutionem suam Eutropii præpotentis & flagitiosissimi Eunuchi Arcadius contraria lege abrogavit, quæ tertia est in Codice Theodosiano sub tit. de his, qui ad Eccl. confug. Divina tamen ultione ipsemet Eutropius ob innumera scelera deposcitur ad supplicium, qui ad Ecclesiam confugit, cujus paulo ante violaverat immunitatem. Sed intercedens Chrysostomus Joannes non prius finit illum a frementibus militibus & Magistratibus abduci, quam præstito ab ipis Magistratibus de vitæ ejus securitate jurejurando, qua fide data Eutropius capitis pœnam evasit, foloque exilio multatus est.

8. Can. XI. Vetans Episcopis quibuscumque cum eo communicare, quem sciverint ab alio excommunicatum, conformis est Nicæno canonis 5. hoc idem prohibenti, & Concilio Antiocheno can. 2. & 6. & Concilio Sardicensi can. 16. Quos Canones Carolus Magnus instauravit initio Capitularis Aquigranensis. Eadem ex causa Augustinus Quintiano Presbytero ab Episcopo suo communionem dejecto sic scribit ep. 235. Manifestum est quidem, quod si ad nos venires, venerabili Episcopo Aurelio non communicans, nec apud nos posses communicare: sed ea caritate nos faceremus, qua & illum facere non dubitamus.

9. Can. XII. Subito obmutescens prout statutum est, baptizari, aut penitentiam accipere potest, si voluntatis præterita testimonium aliorum verbis habet sacerdos, aut presentis in suo nutu.

Similiter plane canonem superius perquire 76. Concilii Carthaginensis IV. quo respicere videntur ista hujus canonis verba, prout statutum est. His pariter suffragatur S. Leo Papa ep. 82. alias 91. ad Theodorum Episcopum Forojuliensem dicens: Etiam talium necessitati ita auxiliandum est, ut actio illis penitentia & communionis gratia, si eam etiam amisso vocis officio per indicia integri sensus postulant, non negetur. At si aliqua aegritudine ita fuerint aggravati, ut id, quod paulo ante poscebant, sub presentia Sacerdotis significare non valeant, testimonia eis circumstantium fidelium prodesse debeant, ut simul & penitentia & reconciliationis beneficiis consequantur.

10. Can. XIII. Amentibus quacunq; pietatis sunt conserenda.

Si de baptismo queratur, baptizari debent, qui mentis compotes nunquam fuerunt. Itemque si ante amentiam, aut per lucida intervalla baptismum expetiverint. Eucharistiam vero citra periculum irreverentia gravis, aut scandali, illis tantum & in morte dari, qui ante amentiam desiderarunt. Oblationem etiam & preces fieri pro eo posse, qui sibi per amentiam mortem consciverit, declarat Timotheus Alexandrinus can. 14.

11. Can. XVII. Energumeni jam baptizati si de purgatione sua curant, & se sollicitudini Clericorum tradant, monitisque obtemperant, omnimodis communicent. Sacramenti ipsius virtute vel muniendi ab incurso demone, quo infestantur, vel purgandi, quorum jam ostenditur vita purgator.

Illiberitanum Concilium can. 37. absolute definit, his, qui ab immundis vexantur spiritibus, si fideles fuerint, dandam esse communionem. Apud Cassianum collat. 7. Quum Germanus dixisset cap. 29. energumenos in quibusdam provinciis a communionem perpetuo excludi, respondet Abbas Serenus his verbis cap. 30. Communionem sacrosanctam a senioribus nostris nunquam meminimus eis interdixit. Quinimmo si possibile esset, etiam quotidie eis impertiri eam debere censebant. Timotheus denique Alexandrinus can. 3. Energumenum fidelem, si absit periculum, sacris mysteriis, ait, debere participare, non quidem quotidie, sed quod ei satis sit, temporibus opportunis. Præfatus Serenus Abbas testatur, per Eucharisticam communionem curatum Abbatem Andronicum, aliosque complures sibi notos energumenos. Prætereaque de Araba puella fidem fateri Prosper, aut quisquis est auctor librorum de promissionibus & prædictionibus DEI, fuisse Carthagine a demone invasore liberatam particula Corporis Domini de manu Episcopi percepta.

12. Can. XXI. Qui palam a demone arrepti sunt, aliquando non solum non assumendi ad ulum Ordinem clericatus; sed et si aliqui jam ordinati sunt, ab imposito officio repellendi.

Arrepti ne Clerici fiant, cautum est Apostolorum can. 78. Qui ordinati sunt, ne ministrent, vetat illiberitani Concilii can. 29. Removendos esse a sacris ministeriis statuit Gelasius Papa decreto 19. Inde Concilium Toletanum XI. can. 13. Bene, inquit, majorum regulis definitum est, ut demoniacis aliisque passionibus irretitis ministeria sacra tractare non liceat.

13. Can. XXII. Legem continentia folis præscribit Diaconis & Presbyteris. Sed qui eodem tempore Romana præsidebat Ecclesiæ Leo Magnus epist. ad Rusticum Narbonensem inquit. 3. folis libertatem connubii lectoribus relinquit, ceteris autem interdicit quibuscumque Clericis, & gradibus ministrorum Altaris. His multa plura requirit in scholiis nostris ad Nicænum can. 3. in Notitia Sæculi IV.

14. Can. XXV. Bigamos arceat a sacris ministeriis & Ordinibus. Astipulatur Apostolorum can. 17. Apostolus Paulus 1. Timoth. 3. & Tit. 3. Episcopum vult esse unius uxoris virum. Quod idem a Nicænis Patribus confirmatum fuisse, tradit Ambrosius ad Ecclesiam Vercellensem, ut irregularis sit omnis bigamus. Huc etiam spectat bigamia vulgo dicta interpretativa. Ideoque Apostolorum can. 18. a sacris excluditur Ordinibus, quisquis viduam, aut ejectam, aut meretricem duxerit, vide can. si quis post, dist. 33. & can. si quis viduam, dist. 34. Itemque Neocæsariensi can. 8. irregularitatem incurrit, & contrahit, quisquis uxorem suam cognitam adulteram a se non dimiserit, sed postea cognoverit, cap. si cuius uxorem, dist. 34. idemque decernit Innocentius I. epist. 4. ad Felicem Nucernianum Episcopum cap. 2. & Levit. 21. ait, non viduam, non abjectam.

15. Can. XXVI. Diacone omnimodis non ordinanda: si que jam sunt, benedictioni, que populo impenditur, capita submittant.

Hoc ergo Concilio Diaconisatum institutum aboletur, quemadmodum & sequentibus Conciliis Epauensi can. 21. & Aurelianensi II. can. 18. Vide ad secundum sæculum nostra de Diaconis disertationem 2.

16. Can. XXVII. Viduitatis servanda professionem coram Episcopo in secretario habitam, imposita ab Episcopo veste viduali indicandam. Raptoem vero talium, & ipsam talis professionis deserticem merito esse damnandam.

Refertur cap. viduitatis servanda 27. q. 1. Quamvis igitur Diaconis quoque vidua essent, & publice coram Episcopo profiteri solerent vitæ continentiam, his tamen quoad Ecclesiæ ministeria, quæ ex officio exequabantur, recis & exactoratis, quia fortassis de ministerio superiebant, & inter se mutuo æmulabantur, & rixabantur, sacris ministris detrahebant, & que illarum manibus inter pauperes distribuenda committebantur, sibi suisque per avaritiam, & carnis sanguinisque

nisque affectum reservabant, retentæ sunt vidua religio: ac humiles pristinis illis ministeriis non attricte, nisi aliquæ ex eis sublectæ spontaneum habuissent ab Episcopo vel Presbytero, & fortuitum mandatum.

17. Can. XXIX. Sanctio stabilitur, ne deinceps Concilia solvantur, nisi prius indicto Concilii, quod anno insequenti congregandum erit, loco. Itaque destinatur Concilii iterum ineundi dies decimusquintus Calendas Novembris proximi anni, locus vero idem qui nunc Arausio. Cujus tamen designati Concilii nihil ad nos pervenit. Altera enim quæ jam superest secunda Arausiana Synodus, aliquot annis hac posterior est.

CONCILIIUM VASENSE, seu potius Vasionense, anni 442.

1. Prævaluit usus, ut Concilium Vasense dicatur, quod Vasionense dici debuit, utpote Vasione habitum, quod Vocontiorum oppidum est: duo nec plura celebrata fuisse constat ex veteribus monumentis Vasione Concilia. Hoc primum sub Leone Papa I. alterum post annos fere nonaginta sub Felice Papa IV. Tertium his duobus antiquius perperam aliqui sinxerunt, hac ratione ducti, quia secundum Arelatense Concilium Vasensis alicubi meminit: sed inde potius colligere debebant, illud Arelatense posterius esse isto Vasensi, quod nunc tractamus, quam præcessisse ante illud Arelatense aliud Vasense, cujus nullum est apud veteres vestigium. Ita Jacobus Sirmondus Baronium refellit, & Binium. Vide paulo inferius can. 4. Vasionis mentio est apud Plinium, Melam, & Ptolomeum.

2. Can. II. Pro his qui penitentia accepta in bona vite cursu satisfactoria compunctione viventes, sine communionem inopinato nonnunquam transitu in agris aut itineribus preveniuntur, oblationem recipendam, ac eorum funera, & deinceps memoriam Ecclesiastico affectu prosequendam; quia nefas est eorum commemorationes excludi salutaribus sacris, qui ad eadem sacra fidei affectu contententes, dum se diutius reos statuunt, indignos salutaris mysterii iudicant, ac dum purgatores restitui desiderant, absque Sacramentorum Viatico intercipiuntur: quibus fortasse nec absolutissimam reconciliationem Sacerdos denegandam putasset.

Hoc idem secundi Arelatenis Concilii can. 12. ita sancitur: De his qui in penitentia postri vita excesserunt, placuit nullum communionem vacuum debere dimitti: sed pro eo quod honoravit penitentiam, oblatio illius suscipiatur. Sæpe contingit, ut in questionibus definiendis pleræque verisimiles ac probabiles rationes utrinque occurrant, quo fit, ut sanctissimi servi DEI circa unam ac eandem questionem in contrarias invicem discedant sententias. Magna procul dubio duobus istis Conciliis Vasensi & Arelatenis debetur veneratio, affirmative definitibus: magna etiam pro certo debetur veneratio Sancto Leoni cognomine Magno contrarium plane asserenti, in sua ad Rusticum Narbonensem epistola, inquit. 8. & oppositum severius circa idem decernenti. Horum (inquit) causa DEI iudicio reservanda est, in cuius manu fuit, ut talium obitus usque ad communionis remedium differretur. Nos autem quibus viventibus non communicavimus, mortuis communicare non possumus. Idemque Leo simile prolixius rescribit Theodoro Episcopo Forojulienfi epist. 82. alias 91. cap. 3. Quod manens (ait) in corpore non recepit, consequi exitus carne non poterit. Nec necesse est nos eorum, qui sic obierunt, merita actusque discutere, cum Dominus DEUS noster, cujus iudicia nequeunt comprehendere, quod Sacerdotale ministerium implere non potuit, sue iustitia reservaverit. Hactenus Leo Pontifex. Ceterum non modo mitius decreverunt ejusdem ætatis memorata bina Concilia, sed & his antiquius Carthaginense quartum Concilium can. 79. his verbis: Penitentes vero, qui leges penitentiae attente excoquantur, si casu in itinere vel in mari mortui fuerint, ubi eis subveniri non potest, memoria eorum & orationibus & oblationibus commendetur. Sed & his omnibus posterius Toletanum Concilium dictum undecimum ann. 675. hæc decernit can. 12. De his autem, qui accepta penitentia, antequam reconcilientur, ab hac vita recesserint, quamquam diversitas præceptorum de hoc capitulo habeatur, illorum tamen nos sententias placuit sequi, qui multiplices numero de hujusmodi humanius decreverunt, ut & memoria talium in Ecclesiis commendetur, & oblatio pro eorum dedicata spiritibus accipiatur. Quo aliisque innumeris exemplis, quæ facillimum esset huc adducere, modeste admonere Cabassii, Notitia Ecclesiastica.

mur, ne usque eo unusquisque nostrum in suo sensu abundet, ut diversa aliorum Catholicorum sensa, quæ neque ratione, neque gravium & peritorum Auctorum præsidio desituantur, temere reprobet, condemnet, ac fugillet.

Can. III. Per singula territoria Presbyteri, vel ministri ab Episcopis, non prout libitum fuerit a vicinioribus, sed a suis propriis per annos singulos christma petant, & appropinquante solemnitate Paschali: nec per quemcumque Ecclesiasticum, sed si qua necessitas aut ministrorum occupatio est, per Subdiaconum. Quia inhonoratum est inferioribus summa committi, ut ipse suscipiat, qui in tradendo usus est. Si quod oblat, saltem is cuius officii est sacrarium disponere, & sacramenta suscipere. Idem antea statutum fuerat Concilii Carthaginensis IV. can. 36.

Can. IV. Qui oblationes defunctorum fidelium detinent, & Ecclesiis tradere demorantur, ut infideles sunt ab Ecclesia abiciendi, quia usque ad exinanitionem fidei pervenire certum est hanc Divina pietatis exacerbationem, qua & fideles de corpore decedentes votorum suorum plenitudine, & pauperes consolati alimonia, & necessaria sustentatione fraudantur. His enim tales quasi egentium necatores, nec credentes iudicium Dei habendi sunt. Unde & quidam Patrum hoc scriptis suis inseruit congruente sententia, (is est S. Hieronymus ep. 2. ad Nepotianum) qua ait: Amico quippiam rapere, furtum est; Ecclesiam fraudare, sacrilegium.

Refertur cap. qui oblationes, 13. q. 2. Canon iste nominatim in testimonium adducitur, & confirmatur a Concilio secundo Arelateni can. 47. his verbis: Secundum constitutionem Synodi Vasensis, qui oblationem fidelium suppresserit, aut negaverit, ab Ecclesia, cui fraudem fecit, excludatur. Hoc idem de fidelium defunctorum oblationibus sanxerat Concilium Carthaginense quartum can. 95. Ad hunc etiam canonem tacito nomine respicit Concilium Agathense can. 4. & de reorum pœna consentit, ut ab Ecclesiis excludantur. Matifconense pariter Concilium I. can. 4. ut ab Ecclesiis liminibus arceantur. Porro allegatus a Vasensi Concilio Hieronymi locus satis superque convincit esse Hieronymo posterius, atque ideo male in Julii tempora referri: prætereaque esse tempore antierus secundo Arelateni, cum istud can. 47. nominatim profecit istud Vasense, ejuisque canonem istum quartum confirmet. Quem etiam confirmat Aurelianensis Concilii can. 20.

Atrocitatem sacrilegii, quo res Ecclesiis relictae vel invaduntur, vel furtim usurpantur, graviter exaggerat Ildorus Pelusioti lib. 5. epist. 210. ad Zosimum, quem ita corripit: Eὐ δὲ τὰ ἐκείνα εἰς ἐλεημοσύνην μὴ ἀποπέμψης, ὁ κατὰ Λυκίαν πλοῦτος εἰς τὸν ποταμὸν πέμπεται τὸ πῦρος ἀφ' ἧρας βασιανισθίνας, ὃ καὶ τὰν πένιτων ἰδοποιμῶνος τὴν πίστῆται. εἰ δὲ τὰ ἐαυτῶ μὴ διδῶς ὁ συγγνωσθήσεται, εἰ καὶ τὰ διδόμενα ἀποσπῶν τῶ χαριστικῶν; ἐπειδὴ δὲ τρωπὸν καὶ σκίπτῶν τὰς ἀλλοτρίας συμφορὰς θεῶν ἐπιπέσει ἐπιτίθει, ποῖα σοι ἐλεηπτὰ ἀπολογία; τίς ἔλεος; ποῖα συγγνώμη; τὰυτὰ δὲ κέραι σκεδὸν κέραιες τὸ μέλας ἀπέσθαι. Si qui sua pauperi non distribuit in elemosynam, dices ille secundum Lucam in ignium torrentes intolerandos mittitur excrucians; qui que sunt pauperum, sibi per nefas usurpat, equid patietur? Si qui sua non largitur, ei non ignoscitur, quo tandem abibit, qui ab aliis in elemosynam data depradatur? Cum vero luxui indulgens atque insolens alienas calamitates, quas sublevare deberes, eadem aggravas, equa tibi relicta defensor? Que expectanda misericordia? Que denique venia? Hæc lacrymis miscens atramentum ad te conscripsi.

3. Can. V. Si quis Episcopi sui sententia non acquiescit, recurat ad Synodum.

Nicænus can. 5. ita pridem disposuerat, ut qui a suo fuerat condemnatus Episcopo, provocare ad provincie Synodum possit, penes quam causa iterum disceptaretur: iisque de causis Synodos Provinciales quotannis esse bis convocandas. Similiter Carthaginense Concilium quartum edicit can. 66. Clericos qui Episcopi circa se distractionem injustam putant, recurrere ad Synodum posse. Idemque statuit Aurelianensis Concilii tertii can. 20.